

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

תורה – במדבר פרק ל'

(יב) ושמע אישה והחרש לה לא הניא אתה וקמו כל נדריה וכל אסר אשר אסרה על נפשה יקום: (יב) ושמע אישה והחרש לה לא הניא אתה וקמו כל נדריה וכל אסר אשר אסרה על נפשה יקום: (יב) ושמע בעלה וישתוק לה לא אעדי יתה ויקומו כל נדרהא וכל אסרי (נ"א, אסר) די אסרת על נפשה יקומו:

(יג) ואם הפך יפר אתם אישה ביום שמעו כל מוצא שפתיה לנדריה ולאסר נפשה לא יקום אישה הפרם ויהוה יסלח לה: (יג) ואם הפך יפר אתם אישה ביום שמעו כל מוצא שפתיה לנדריה ולאסר נפשה לא יקום אישה הפרם ויהוה יסלח לה: (יג) ואם בטלא יבטל יתהון בעלה ביומא די שמע כל אפקות ספותהא לנדרהא ולאסר נפשה לא יקומו בעלה בטלנון ומן קדם יי וישתביק לה:

(יד) כל נדר וכל שבעת אסר לענת נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו: (יד) כל נדר וכל שבעת אסר לענת נפש אישה יקימנו ואישה יפרנו: (יד) כל נדר וכל קוימת אסר לסגפא נפש בעלה יקימנו ובעלה יבטלנון:

(טו) ואם החרש יחריש לה אישה מיום אל יום והקים את כל נדריה או את כל אסריה אשר עליה הקים אתם בי החרש לה אישה מיום אל יום והקים את כל נדריה או את כל אסריה אשר עליה הקים אתם בי החרש לה ביום שמעו: (טו) ואם משתק ישתוק לה בעלה מיום ליום ויקים ית כל נדרהא או ית כל אסרהא די עלה קים יתהון ארי שתק לה ביומא דשמע:

(טז) ואם הפך יפר אתם אחרי שמעו ונשא את עונה: (טז) ואם הפך יפר אתם אחרי שמעו ונשא את עונה: (טז) ואם בטלא יבטל יתהון בתר דשמע ויקבל ית חובה:

רש"י

(יד) כל נדר וכל שבועת אסר וגו' – לפי שאמר שהבעל מפר יכול כל נדרים במשמע ת"ל לענות נפש אינו מפר אללא נדרי ענוי נפש בלעד והם מפורקים במס' נדרים (דף עט):

(טו) מיום אל יום – שלא תאמר מעת לעת לכך נאמר מיום אל יום ללמדך שאין מפר אללא עד שתחשך:

(טז) אחרי שמעו – אחרי ששמע וקיים שאמר אפשי בו וחזר והפך לה אפי' בו ביום: ונשא את עונה. הוא נכנס תחתיה. למדנו מכאן שהגורם תקלה לחצירו הוא נכנס תחתיו לכל עונשין:

נביא – יהושע פרק יג' כה'–כט'

(כה) ויהי להם הגבול יעזר וכל ערי הגלעד וחצי ארץ בני עמון עד ערווער אשר על פני רבה: (כה) והוה להון תחומא יעזר וכל קרוי גלעד ופלגות ארעא בני עמון עד ערווער די על אפי רבה:

(כו) ומחשבון עד רמת המצפה ובטנים וממחננים עד גבול לדבר: (כו) ומחשבון עד רמת מצפאי ובטונים וממחננים עד תחום לדביר:

(כז) ובצעמק בית הרם ובית נמרה וסכות וצפון יתר ממלכות סיוון מלך חשבון הירדן וגבל עד קצה ים כנרת עבר הירדן מזרחיה: (כז) ובמישרא בית הרם

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

ובית נמרה וסכות וצפונא שאר מלכות סיחון מלכא דחשבון ירדנא ותחומיה עד סיפי ים גינוסר עברא דירדנא מדינחא:

(כח) זאת נחלת בני גד למשפחתם הערים וְחַצְרֵיהֶם: (כח) דא אחסנת בני גד לזרעיתהון קרויא ופצחיהון:

(כט) וְיִתֵּן מִטָּה לַחֲצֵי שְׁבֹט מְנַשֶּׁה וְיִהְיֶה לַחֲצֵי מִטָּה בְּנֵי מְנַשֶּׁה לְמִשְׁפַּחְתָּם: (כט) ויהב משה לפלגות שבטיא דמנשה והוה לפלגות שבטיא. דבני מנשה לזרעיתהון:

רש"י

(כה) וחלי ארץ בני עמון – חלי מה שכבשו מארץ בני עמון ומסיחון:
(כז) הירדן וגבול – ירדנא ותחומיה, הערים על שפתו:

בתובים – תהילים פרק ער' ג'-ז'

(ג) הָרִימָה פְּעַמֶּיךָ לְמִשְׁאוֹת נֶצַח כָּל הַיָּרֵעַ אוֹיֵב בְּקִדְשִׁי: (ג) ארים אסתורך למשוק אומיא לעלמין דבכל חיליה אבאיש בעל דבבא בקודשא:

(ד) שָׂאגוּ צוֹרְרֶיךָ בְּקֶרֶב מוֹעֲדֶךָ שְׁמוֹ אוֹתָתָם אֲתוֹת: (ד) אכלין מעיקך במצע זמניך שוון אתותהון אתיא:

(ה) יִדְעוּ עַמֵּי כָּל אֲרָצוֹת אֶרֶץ כְּנָעַן וְכָל אֲרָצוֹת אֲרָץ מִצְרָיִם וְכָל אֲרָצוֹת אֲרָץ מִצְרָיִם וְכָל אֲרָצוֹת אֲרָץ מִצְרָיִם וְכָל אֲרָצוֹת אֲרָץ מִצְרָיִם: (ה) יצלף בקורנסא היך גבר דמרים ידי בסביך קיסיא למקטע בכולביא:

(ו) וְעַתָּה פִּתְחוּ חַיִּים יְחַד בְּכַשִּׁיל וְכִילְפוֹת יִהְיֶה לְמִנְחָה: (ו) וכדין גליפיהא גרדין כחדא בקופיץ ובמפסלת דיוסטר מחין במרוזופין:

(ז) שִׁלְחוּ בָאֵשׁ מִקֶּדְשְׁךָ לְאָרֶץ חֲלָלוּ מִשְׁכַּן שְׁמֹךָ: (ז) ארליקו בנורא בית מקדשא לארעא אפיסו משכן דאתקרי ביה שמך:

רש"י

ומנין היה יודע שהרי היה רואה שהיה העץ מסבך ואוחז את הקרדומות וזולען כמו שאמר רבותינו כולהו זלעתינהו חד תרעא דיחושלים, בסבך עץ קרדומות לשון נאחז בסבך (בראשית כ"ב), העץ סובך אותם והם נסבכין זו:

(ו) ועתה – אע"פ שהיה רואה שלפני הקב"ה קשה לא נמנע מלהלוס כל פתחיה וכל שעריה יחד. בכשיל וכילפות – כלי משחית של נגרים הם ובקרדומות באו לה תרגום יונתן בכשיליא, כילפות לשון ערבי הוא כך פירש דונש והוא מכלי הנגרים. יהלומון – האויבים:

(ג) הרימה פעמיה למשאות נח – הגבה פעימות ובהלות שלך שיהו לאויבין למשאות נח על כל אשר הרע האויב צבית המקדש, כן חזרו מנחם עם ותפעס רוחו, למשאות לשון חורבן כמו שאיה (ישעיהו ו'), תשאה שממה (סא"א):

(ד) מועדך – הוא בית המקדש אשר נאמר בו ונועדתי לך עם. שמו אותותם – כשגברה ידם להחריבו אז שמו להם את אותות קסמיהם שהם אותות אמת ומה הם הקסמים קלקל בחלים שאל בתרפיס:

(ה) יודע כמציא למעלה בסבך עץ קרדומות – יודע האויב כשהיה מכה בשערי פתחי המקדש שהוא כמציא מכותיו למעלה ברכיע

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

משנה – גיטין פרק ט'

(א) המגרש את אשתו ואמר לה הרי את מתרת לכל אדם אלא לפלוני, רבי אליעזר מתיר. וחכמים אוסרין. ביצד יעשה, יטלנו הימנה ויחזור ויתננו לה ויאמר לה הרי את מתרת לכל אדם. ואם פתבו בתוכו, אף על פי שחזר ומחקו, פסול:

חוז מפלוני. אבל אי אמר לה הרי זה גטך על מנת שלא תנשאי לפלוני, מודו רבנן דהוי גט, שהרי התירה לכל אדם במסירת הגט אלא שהתנה עמה שלא תנשא לאותו פלוני, והוא כשאר תנאי בעלמא. ואסרי רבנן למגרש לומר הרי זה גטך על מנת שתנשאי לפלוני, שלא יאמרו נשותיהן נותנים זה לזה במתנה. וכל תנאי שמתנה אדם בגט קודם כתיבת הגט, אע"פ שלא נכתב התנאי בתוכו, הגט פסול. אלא אחר שנתנו לידה מתנה מה שהוא רוצה להתנות:

רע"ב – (א) המגרש. רבי אליעזר מתיר – טעמא דר"א, דכתיב (ויקרא כ"א). ואשה גרושה מאישה לא יקחו, אפילו לא נתגרשה אלא מאישה, דאמר לה הרי את מתרת ממני ואי את מתרת לכל אדם, פסולה לכהונה. אלמא גט הוא והכא דשרייה לכל אדם חוץ מזה, מותרת לאחרים: וחכמים אוסרים – דאמרי איסור כהונה שאני, שריבה בהם הכחוז מנות יתירות, ואע"ג דהוה גט לפסלה לכהונה, לא הוה גט להתירה לאחרים. והלכה כחכמים. ולא אסרי רבנן אלא כשאמר הרי את מתרת לכל אדם אלא לפלוני, או

(ב) הרי את מתרת לכל אדם אלא לאבא ולאביך לאחי ולאחייך לעבד ולנכרי ולכל מי שאין לה עליו קדושין, פשר. הרי את מתרת לכל אדם, אלא אלמנה לכהן גדול, גרושה וחלוצה לכהן הדיוט, ממזרת ונתניתה לישראל, בת ישראל לממזר ולנתין, ולכל מי שיש לה עליו קדושין אפילו בעברה, פסול:

תפסי משום איסור אישות שבה, אשתכח דשייר בגיטא:

רע"ב – (ב) אלמנה לכהן גדול – כיון דקדושין תופסים בחייבי לאוין, ולהאי לא

(ג) גופו של גט, הרי את מתרת לכל אדם. רבי יהודה אומר, ודין דיהוי ליכי מנאי ספר תרוכין ואגרת שבוקין וגט פטורין למהך להתנסבא לכל גבר דתצבין. גופו של גט שחרור, הרי את בת חורין, הרי את לעצמה:

מגרשה. ואי לא כתב ציה הכי, אהו למימר דדליצור בעלמא גירסה ושטר ראייה בעלמא. והלכה כרבי יהודה:

רע"ב – (ג) גופו של גט – עיקר כתב הגט, כך יכתבו בו: ודין די יהוי ליכי מונאי – שרריך להוכיח בתוכו שעל ידי ספר זה הוא

(ד) שלשה גטין פסולין, ואם נשאת, הולד פשר. פתב בכתב ידו ואין עליו עדים, יש עליו עדים ואין בו זמן, יש בו זמן ואין בו אלא עד אחר, הרי אלו שלשה גטין פסולין, ואם נשאת, הולד פשר. רבי אליעזר אומר, אף על פי שאין עליו עדים אלא שנתנו לה בפני עדים, פשר וגובה מנכסים משעבדים, שאין העדים הותמין על הגט אלא מפני תקון העולם:

ידו כמאה עדים דמי. ולר' אלעזר דאמר עדי מסירה כרתו, הואיל וכתב ידו הוא, וכתב ונתן קרינן ציה, ואע"ג דליכא עדי מסירה

רע"ב – (ד) כתב ככתב ידו ואין עליו עדים – לרבי מאיר דאמר עדי חתימה כרתו, כתב

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

בו עד, הולך כשר. והכא אשמעינן לאפילו יס
בו עד אחד לכתחלה לא. ואיכא למ"ד אכתב
סופר קאי, ואפ"ה הולך כשר, לסופר הוה
ליה במקום עד שני: תקון העולם – שמה
ימותו עדי מסירה ויבא הבעל ויערער לומר
לא גרשתי. והלכה כרבי אלעזר:

(ה) שְׁנַיִם שֶׁשָּׁלְחוּ שְׁנֵי גִיטִין שְׁוִין וְנִתְעַרְבוּ, נוֹתֵן שְׁנֵיהֶם לְזוֹ וְשְׁנֵיהֶם לְזוֹ.
לְפִיכֵן, אָבֵד אֶחָד מֵהוּ, הָרִי הַשְּׁנִי בְּטֵל. חֲמִשָּׁה שֶׁפָּתְבוּ כָּלֵל בְּתוֹךְ הַגֵּט,
אִישׁ פְּלוֹנִי מִגֵּרֶשׁ פְּלוֹנִית וּפְלוֹנִי פְּלוֹנִית, וְהָעֵדִים מִלְמֻטָּה, פָּלֵן פֶּשְׁרִין וַיִּנְתְּנוּ
לְכָל אַחַת וְאַחַת. הָיָה כְּתוּב טַפְס לְכָל אַחַת וְאַחַת וְהָעֵדִים מִלְמֻטָּה, אֶת
שְׁהָעֵדִים נִקְרִין עֲמוּ, בְּשֵׁר:

לכל אחת ואחת, בכך נשצת גירש פלוני
לפלונית, והשלים הגט. ובכך נשצת גירש
פלוני לפלונית, והשלים הגט, וכן כולם.
והעדים מלמטון:

(ו) שְׁנֵי גִטִין שֶׁפָּתְבוּ זֶה בְּצַד זֶה וְשְׁנֵי עֵדִים עֲבָרִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה
וְשְׁנֵי עֵדִים יְוָנִים בָּאִים מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה, אֶת שְׁהָעֵדִים הָרִאשׁוֹנִים נִקְרָאִין
עֲמוּ, בְּשֵׁר. עַד אֶחָד עֲבָרִי וְעַד אֶחָד יְוָנִי וְעַד אֶחָד יְוָנִי בָּאִין
מִתַּחַת זֶה לְתַחַת זֶה, שְׁנֵיהֶן פְּסוּלִין:

ונמלא שארבעתם חתמו על הגט הימני. וכן
אם היונים חתומים למעלה, שמה הפכו
העברים שצאו אחריהם סדר כתב עברי,
והלכו מן השמאל אל הימני ונמלאו ארבעתם
חתומים על השמאל: ה"ג עד אחד עברי
ועד אחד יוני, ועד אחד עברי ועד אחד יוני
באים מתחת זה לתח וטעמא, לחיישין שמה
העד עברי הראשון חתם על הגט הימני
הראשון כפי סדר כתב עברי, והעד היוני
השני חתם על הגט השמאלי השני כפי סדר
כתב יוני שמתחילין מן השמאל, והעד השלישי
העברי הפך כתב העברי והתחיל גם הוא
מהשמאל כמו היוני שלפניו, ונמלא גם הוא
חתום על הגט השמאלי, והעד היוני האחרון
חתום כדרכו מן השמאל אל הימני וגם הוא
חתום על השמאל, ונמלאו ג' עדים חתומים
על השמאל, ואחד בלבד חתום על הימני. או
בהפך שהעד השני היוני הפך כתבו לסדר
כתב עברי והתחיל מן הימני אל השמאל כמו
שחתם העד עברי הראשון, והעד עברי
השלישי חתם כדרכו מן הימני, ונמלאו שלשתן

כשר מדאורייתא, וחכמים פסלוהו למא אחי
לאכשורי בכתב סופר: ואין בו זמן – לזמן
תקנתא דרבנן הוא. אי משום פירות, אי משום
שמה יחפה על צת אחרת, כלאמרינן צפרק
שני: ואין בו אלא עד אחד – איכא למ"ד
אכתב ידו קאי, ורישא אשמעינן לאפילו אין

רע"ב – (ה) שני גיטין שוין – נשמותיהם:
הכי השני בטל – ללא ילעין למאן ניהו:
כלל – זמן אחד לכולן, בכך נשצת גירש פלוני
פלונית ופלוני פלונית: טופס לכל אחת – זמן

רע"ב – (ו) שני גיטין שכתבו זה בצד זה ושני עדים עבריים באים מתחת זה לתחת זה ושני עדים יוונים באים מתחת זה לתחת זה, את שהעדים הראשונים נקראין עמו, בשר. עד אחד עברי ועד אחד יוני ועד אחד יוני באין מתחת זה לתחת זה, שניהן פסולין:

רע"ב – (ו) שני גיטין שכתבו – נשני לפין
זה בלד זה, ושני עברים חתומים מתחת הגט
הראשון לתחת השני, שם העד תחת הראשון
ושם אביו תחת השני. וכן עד שני תחתיו,
וחזרו וחתמו תחתיהם שני ישראלים הדרים
בארץ יון, וחתמו בכתב יוני, ודרך הכתב יוני
שהולך מן השמאל אל הימני, נמלא שם העד
תחת הגט שני, ושם אביו תחת הראשון: את
שהעדים הראשונים נקראים עמו כשר – אם
העברים חתומים למעלה, שדרך כתב עברי
שהולך מן הימני אל השמאל, ונמלא שם העד
תחת הגט הימני, ושם אביו תחת הגט
השמאלי, הימני כשר. ואם היונים חתומים
למעלה, השמאלי כשר. נשמות העדים תחת
השמאלי הם. וטעמא, לחיישין שמה העדים
האחרונים הפכו את כתבם לסדר שכתבו
העדים הראשונים, שאם העברים היו
חתומים למעלה שהם הולכים מן הימני אל
השמאל וחתמו על הגט הימני, כשצאו שני
היונים לחתום תחתיהם הלכו גם הם מן
הימני אל השמאל כסדר כתיבת העברים,

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

חתומים על הגט הימני הראשון, והעד היוני האחרון לבדו חתם כדרכו על הגט השמאלי. ומשם ללא ידעין צהי מינייהו חתימו חלחא

(ו) שִׁיר מְקַצֵּת הַגֵּט וּבְתוֹבוֹ בְּדַף הַשֵּׁנִי, וְהַעֲדִים מִלְמַטָּה, בְּשֵׁר. חֲתָמוּ עֲדִים בְּרֹאשׁ הַדָּף, מִן הַצֵּד, אוּ מֵאַחֲרָיו בְּגֵט פְּשׁוּט, פְּסוּל. הַקִּיף רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצֵד רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה, וְהַעֲדִים בְּאֲמִצֵּעַ, שְׁנֵיהֶם פְּסוּלִין. (סופו שֶׁל זֶה בְּצֵד סוּפוֹ שֶׁל זֶה, וְהַעֲדִים בְּאֲמִצֵּעַ, אֶת שְׁהַעֲדִים נִקְרִין עִמוֹ, בְּשֵׁר). רֹאשׁוֹ שֶׁל זֶה בְּצֵד סוּפוֹ שֶׁל זֶה, וְהַעֲדִים בְּאֲמִצֵּעַ, אֶת שְׁהַעֲדִים נִקְרִין בְּסוּפוֹ, בְּשֵׁר:

רע"ב – (ז) צד השני – שאכלו ברוחב המגילה: מן הצד – בגליון של ימין הגט. או בגליון השמאלי: או מאחוריו בנט פשוט – שעדיו בתוכו: הקיף – חיבר זה אצל זה:

(ח) גֵּט שֶׁבְּתוֹבוֹ עֵבְרִית וְעֵדִיו יוֹנִית, יוֹנִית וְעֵדִיו עֵבְרִית, עַד אֶחָד עֵבְרִי וְעַד אֶחָד יוֹנִי, כְּתוּב סוּפֵר וְעַד, בְּשֵׁר. אִישׁ פְּלוֹנִי עַד, בְּשֵׁר. (בֵּן אִישׁ פְּלוֹנִי עַד, בְּשֵׁר. אִישׁ פְּלוֹנִי בֵּן אִישׁ פְּלוֹנִי), וְלֹא כְּתוּב עַד, בְּשֵׁר. וְכִּי הָיוּ נִקְיֵי הַדְּעִת שְׁבִירוֹשָׁלַיִם עוֹשִׂין. כְּתוּב חֲנִיכְתּוֹ וְחֲנִיכְתָּהּ, בְּשֵׁר, גֵּט מְעֻשָּׂה, בְּיִשְׂרָאֵל, בְּשֵׁר. וּבְגוּיִם, פְּסוּל. וּבְגוּיִם, חוֹבְטִין אוֹתוֹ וְאוֹמְרִים לוֹ עֲשֵׂה מַה שְׁיִשְׂרָאֵל אוֹמְרִים לָךְ, וְכִשֵּׁר:

רע"ב – (ח) כתב סופר ועד – חתם סופר ועד. דהוי להו שני עדים. ואשמעינן מתניתין ללא חיישין שמא הבעל לא אזה לחתום לסופר, אלא אמר לשנים אמרו לסופר ויכתוב, ולפלוני ופלוני עדים ויחתמו, וחסו הנך עדים לכסופא דספרא שיאמר איני בעיניו כשר לעדות, ואחתמוהו בלא רשותו דבעל. להא לא חיישין: חניכתו – שם לוי של משפחה: מעושה – בחזקה: בישראל כשר

(ט) יֵצֵא שְׂמֹה בְּעִיר מְקֻדְשֶׁת, הָרִי זֶה מְקֻדְשֶׁת. מְגֻרְשֶׁת, הָרִי זֶה מְגֻרְשֶׁת. וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִהְיֶה שָׁם אֲמִתְלָא. אִיזוּ הִיא אֲמִתְלָא, גִּרְשׁ אִישׁ פְּלוֹנִי אֶת אִשְׁתּוֹ עַל תְּנָאִי, זָרֵק לָהּ קְדוּשָׁתָהּ סָפֵק קְרוֹב לָהּ סָפֵק קְרוֹב לוֹ, זֶה הִיא אֲמִתְלָא:

רע"ב – (ט) יאל שמה בעיר מקודשת – פנויה שיאל עליה קול, פלונית נתקדשה היום לפלוני. ולא קול הברה בלבד, אלא כגון שהיו נרות דולקות ומטות מולעות, ובני אדם נכנסים ויוצאים ואומרים פלונית נתקדשה היום: מגורשת הרי זו מגורשת – ארישא קאי, האי איתתא ליאל עליה קול מקודשת וחיישין ליה ואסרונה לינשא אלא לאתו

– אם אנסוהו דליו. כגון כל הנך דכופין להוציא, או שהיתה אסורה לו. ואם אנסוהו שלא כדיו, פסול. ופוסל מן הכהונה, משום ריח גט: ובנכרי – כדיו, פסול, ופוסל מן הכהונה. שלא כדיו, אפילו ריח גט אין בו. ומי שחייב ליתן גט מן הדיו ואין כח דלייני ישראל לכופו, חוצטין אותו ע"י נכרים, שאומרים עשה מה שישראל אומר לך, ונתן הגט על פי דייני ישראל:

האי, אם חזר ויאל עליה קול מגורשת שגרשה אותו פלוני שיאל לה קול קדושין ממנו, הרי זו מגורשת ומותרת לכל, שהרי קול שחשקנו לו תחלה שוברו עמו: ובלבד שלא יהא שם אמתלא – שלא יהא עם הקול של קדושין או של גרושין אמתלא, טעם שהוא שובר את כח הקול:

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

(י) בית שמאי אומרים, לא יגרש אדם את אשתו אלא אם בן מצא בה דבר ערוה, שנאמר (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר. ובית הלל אומרים, אפלו הקדיחה תבשילו, שנאמר כי מצא בה ערות דבר. רבי עקיבא אומר, אפלו מצא אחרת נאה הימנה, שנאמר והיה אם לא תמצא חן בעיניו:

קרא הכי, אם לא תמצא חן של נוי בעיניו, או אם מצא צה ערוה, או דבר של סרחון, על כל אחד משלשה דברים הללו יכול לגרש. והלכה כבית הלל:

רע"ב – (י) אפילו הקדיחה תבשילו – שרפתה ע"י האור או ע"י מלח. דרכי בית הלל ערות דבר, או ערוה או דבר, כלומר שאר דבר סרחון שאינו ערוה: רבי עקיבא אומר אפילו מצא אחרת נאה ממנה – ודריש

גמרא – גיטין דף צ' ע"א

רבי עקיבא אומר אפילו מצא אחרת: במאי קא מיפלגי בדריש לקיש דאמר ריש לקיש כי משמש בד' לשונות אי דלמא אלא דהא בית שמאי סברי [והיה אם לא תמצא חן בעיניו] כי מצא בה ערות דבר דהא מצא בה ערות דבר ורבי עקיבא סבר כי מצא בה ערות דבר אי נמי מצא בה ערות דבר אמר ליה רב פפא לרבא לא מצא בה לא ערוה ולא דבר מהו אמר ליה מדגלי רחמנא גבי אונס לא יוכל לשלחה כל ימיו כל ימיו בעמוד והחזיר קאי התם הוא דגלי רחמנא אבל הכא מאי דעבד עבד. אמר ליה רב משרשיא לרבא אם לבו לגרשה והיא יושבת תחתיו ומשמשו מהו קרי עליה אל תחדש על דעך רעה והוא יושב לבטח אתך תניא היה רבי מאיר אומר כשם שהדעות במאכל כך דעות בנשים יש לך אדם שזבוב נופל לתוך כוסו וזורקו ואינו שותהו וזו היא מדת פפוס בן יהודה שהיה נועל בפני אשתו ויוצא ויש לך אדם שזבוב נופל לתוך כוסו וזורקו ושותהו וזו היא מדת כל אדם שמדברת עם אחיה וקרוביה ומניחה ויש לך אדם שזבוב נופל לתוך תמחוי מוצעו ואוכלו זו היא מדת אדם רע שרואה את אשתו יוצאה וראשה פרוע וטווה בשוק ופרומה משני צדדיה ורוחצת עם בני אדם. עם בני אדם סלקא דעתך אלא במקום שבני אדם רוחצין, זו מצוה מן התורה לגרשה שנאמר כי מצא בה ערות וגו'.

כי שנא שלח רבי יהודה אומר אם שנאתה שלח רבי יוחנן אומר שנאו המשלח ולא פליגי הא בזוג ראשון הא בזוג שני דאמר רבי אלעזר כל המגרש אשתו ראשונה אפילו מזבח מוריד עליו דמעות שנאמר וזאת שנית תעשו כסות דמעה את מזבח ה' בכי ואנקה מאין [עוד] פנות אל המנחה ולקחת רצון מידכם ואמרתם על מה על כי ה' העיד בינך ובין אשת נעוריק אשר אתה בגדתה בה והיא חברתך ואשת בריתך:

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

רש"י על הגמרא

לשון דהא הן נפתרים במדרג סיפרא וסיפרי עשה מורה זו שבצבילה תכנס לארץ בשכר שתירש תכבש כלומר מפני שיביאך וכשתבואו אל הארץ אתם זקוקים למנות הללו וכי בא סוס פרעה וגו' מפני שבא סוס פרעה וגו' לפיכך ותקח מרים וגו' וכל כגון אלו שאין אתה יכול לפותחן בלשון מפני ונפתרין בלשון כאשר כמו כי יאמרו אליכם בניכם כי יהיה להם דבר כולן לשון אם הם: דהא מצא בה – מפני שמצא בה הא לכו הכי לא יגרשנה וצ"ה נמי הכי משמע להו לשון מפני מפני שמצא בה או ערוה או דבר ואם לאו לא יגרשנה הלכך לא תמצא חן דקאמר קרא היינו מפני שמצא בה כדמפרש ביה ולא משום חן של נוי: ור"ע – מפרש ליה להאי כי בלשון אם הלכך תרי מיילי נינהו אם לא תמצא חן של נוי בעיניו ואם מצא בה ערות דבר: לא מצא בה לא ערוה ולא דבר – לב"ה וגי'רשה: מהו – מי כייפינן ליה לאהדורה או לא: גבי אונס – האונס את הנערה בחולה: לא יוכל לשלחה כל ימיו – ואמרין במס' מכות (דף טו) דהאי כל ימיו קרא יתירא הוא ובא ללמדך לא יוכל לשלחה ואם שלח לא יהא בשלחה כל ימיו שב"ד כופין אותו להחזירה ואינו לוקה על שילוחו שנתקו הכתוב לעשה של עמוד והחזר מכלל לכלל המגורשים אינם בעמוד והחזר דאי כל מגרשי נשותיהן בעמוד והחזר למה לי לגלויי בהאי: מהו – יש עונש בדבר או לא: שדעות במאכל – דעות בני אדם חלוקות באיסטניסות של מאכל ומשתה יש שהוא איסטניס וקץ במאכל מחמת מיאוס מועט ויש שאינו איסטניס כל כך ויש שאינו איסטניס כלל כך דעות בני אדם חלוקות בפריאות יש מקפיד על פריאות מועט ויש שאינו מקפיד כל כך ויש שאינו מקפיד כלל: פפוס בן יהודה – בעלה של מרים מגדלא נשייא היה וכשיואל מציתו לשוק נועל דלת בפניה שלח תדבר לכל אדם ומדה שאינה האונס היא זו שמתוך כך איבה נכנסת ביניהם ומזנה תחתיו: ופרומה משני לדיה – אכל

כי משמש בארבע לשונות – במקום ארבע לשונות הללו נכתב כי בחורה במקום אם במקום פן במקום אלא במקום אשר במקום אם כמו כי ימצא בקרבך כי יקרא כי תראה חמור כי תפגע כולהו משמע לכשיארע כלומר אם יהיה כך וכן רובן במקום אלא לסתור דבר האמור למעלה לומר אינו כן אלא כן כמו ויאמר לא כי נחקה אינו כן כדבריך אלא נחקה וכן אל תקפוז את ידך כי פתוח תפתח לו אלא פתוח תפתח לו וכמו לא כי ברחוב נלץ לא נסור אל ביתך אלא ברחוב נלץ וכן הרבה במקום פן כי תאמר בלבבך רבים וגו' לא תירא מהם וגו' אין אתה יכול לפרש בלשון אם לומר אם תאמר בלבבך וגו' לא תירא מהם הא אם לא תאמר תירא מהם אין זה נכון ולא בלשון אלא אבל נדרש הוא בלשון פן לומר שלח תאמר כן ובתמיה נדרש כלומר וכי תאמר בלבבך רבים הגוים האלה ותירא מהם וכן כי תאמרו מה נרדף לו לעולם לא תשיבו אל לבבכם לומר מה נרדף לו וכן כל כי הסמוכין לאף אף כי תאמר לא תשורנו אף כי אנכי אעננו כולן נדרשין בלשון תימה הלכך סוף פירוש מלמדך פן תאמר כן ועוד משמש בלשון דהא דהיינו אשר או מפני כלומר ליתן טעם ליישב דבר שלמעלה הימנו כמו לא נחקה כי יראה כמו אשר יראה כלומר מפני שיראה וכן מדוע אתה יושב לבדך כי יבא עלי העם מפני שבא אלי העם שהעם בא אלי וכן כי זה משה האיש כי אמרתי פן תגזל את בנותיך כי אמרתי רק אין יראת אלהים כולן נדרשין כמו אשר כלומר מפני וכן כי גוע אהרן לפי הדרשה שדרשוהו חכמים שמפני גויעתו נסתלק הענן וכולהו מתרגמינן להו ארי שלשון ארי בארמי משתמש כל לשונות כי בעברי ואם זאת לשונות אריך אתה לשונות כולן לפי עניינו וכל כי הנפתרים בלשון כאשר כמו והיה כי יביאך וכל אלו שאין אתה יכול לפותחן בלשון אם דהא ודאי יביאך וכן כי תבואו אל הארץ כי בא סוס פרעה כי תרבו ופריתם בארץ כולן

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

היא לפני המקום שלח – כז"ש ואית גרסין שנוי המשלח וזו שמעתי שנוי המשלח לפני המקום ואפילו לבית הלל נהי ללא כייפינן שלח להוציא מיהו שנוי הוא: זוג ראשון – אשת נעורים ובה משחעי קרא כלכתיב בתריה אשת נעוריד וכתיב ונשמרתם ברוחכם ובאשת נעוריד אל יבגוד:

אזילי ידיה כדרך אדומיות שזכרפת שזכרן נראה מזלדיה: עם בני אדם סלקא דעתך – א"כ רגלים לדבר שזונה היא ואסורה לו: במקום שני אדם רוחלים – והיא נכנסת לעיניהם לאחרי יציאתן כשהן לובשין בגדיהן: כי שנה שלח – פסוק הוא בנבואת מלאכי: אם שנת' שלח – כרבי עקיבא: אם שנואה

זוהר – ויגש דף רט' ע"ב

פתח ואמר, (סידר השירים ד) כמגדל דוד צוארה בנוי לתלפיות אלף המגן תלוי עליו כל שלטי הגבורים. כמגדל דוד, מאן מגדל דוד. דא מגדל דוד ודאי, דבנה ליה דוד, וסליק ליה גו ירושלים. אלא כמגדל דוד, דא ירושלים דלעילא, דכתיב ביה, (משלי יח) מגדל עז שם ה' בו ירוץ צדיק ונשגב. מאן נשגב, אלא ההוא מגדל נשגב, בגין דביה ירוץ צדיק:

צוארה, דא בית מקדשא דלתתא, דאיהו קאים בתקונא דשפירו, כקדלא לגופא. מה צואר, איהו שפירו דכל גופא, הכי נמי בי מקדשא, איהו שפירו דכל עלמא:

בנוי לתלפיות, תלא דכל בני עלמא הוו מסתכלן ביה, ודכי אוקמוהו לתלפיות, תל דכל פיות דעלמא משבחן ומצללאן לגביה: אלף המגן תלוי עליו, אליו אלף תקונין, דמתקנין ביה כדקא יאות. כל שלטי הגבורים, דכלהו קא אתיין מסטרא דדינא קשיא:

מה צואר, כל תקונין דאתתא ביה תליין. כד במקדשא, כל תקונין דעלמא ביה תליין ושריין. והא אוקמוהו, דכתיב, (איכה ה) על צוארינו נרדפנו, על בי מקדשא, דאיהו צואר ושפירו דכל עלמא. נרדפנו, יגענו למבני ליה תרין זמניו, ולא הונח לנו. דהא לא שבקוה לן, ואתחרב ולא אתבני לבתר:

מה צואר, כיון דאשתצי, כל גופא אשתצי עמיה. הכי נמי בי מקדשא, כיון דאיהו אשתצי ואתחשו, כל עלמא הכי נמי אתחשו, ולא נהיר שמשא, ולא שמיא וארעא וככביא:

בגין כד בכה יוסף על דא. ולבתר דבכה על דא, בכה על שבטין דאתגלו. כד אתחריב בי מקדשא, בלהו שבטין אתגלו מיד, ואתבדרו ביני עממיא. הדא הוא דכתיב וינשק לכל אחיו ויבך עליהם, עליהם ודאי. על כלם בכה, על בי מקדשא דאתחריב תרין זמניו, ועל אחוי עשרת השבטים, דאתגלו בגלותא ואתבדרו ביני עממיא. ואחרי כן דברו אחיו אתו, ולא כתיב ויבכו, דהא איהו בכה, דנענצה ביה רוחא קדישא, ואינון לא בכו, דלא שרא עלייהו רוח קודשא:

חק לישראל – פרשת מטות יום ג'

הלכה – הרמב"ם הלכות תפילה פרק יב'

(א) משה רבינו תיקן להם לישראל שיהו קורין בתורה ברבים בשבת ובשני ובחמישי בשחרית כדי שלא יהיו שלשה ימים בלא שמיעת תורה ועזרא תיקן שיהו קורין בן במנחה בכל שבת משום יושבי קרנות וגם הוא תיקן שיהו קורין בשני ובחמישי שלשה בני אדם ולא יקראו פחות מעשרה פסוקים:

(ב) ואלו הן הימים שקורין בהם בתורה בעיבור בשבתות ובמועדים ובראשי חדשים ובתעניות ובתנוכה ובפורים ובשני וחמישי שבכל שבוע ושבוע ואין מפטירין בנביאים אלא בשבתות וימים טובים ותשעה באב בלבד:

לע"נ

זאב וזיים בן שרה, משה דוד בן סולטנה סוזן מלכה, גד גבריאל בן סוזן, סולטנה סוזן מלכה
בת שמואל, דניאלה פורטונה בת רחל, צדיקה בת שרה ז"ל.